

ENOTNA POLITIKA VAROVANJA

IGOR MAHER

Konec marca je slovenski minister za varstvo okolja **Miha Jazbinšek** kot predstavnik Slovenije na Dunaju podpisal Alpsko konvencijo. S tem se je zaključilo pomembno obdobje boja za varovanje okolja pri nas in v vseh alpskih državah. Pred tem so na 2. konferenci za zaščito Alp v Salzburgu novembra 1991 to konvencijo že podpisali ministri za varstvo okolja drugih alpskih držav (Nemčije, Avstrije, Švice, Liechtensteina, Italije in Francije) in predstavnik Evropske gospodarske skupnosti. Slovenija je bila tedaj še v fazi mednarodnega priznavanja.

S tem dejanjem je vsaj teoretično zagotovljeno celovito varstvo alpskega sveta. Pobudo za takšno poenotenje politike varstva gorskega okolja je že pred mnogimi leti dala Mednarodna komisija za zaščito alpskega prostora (CIPRA), ki je nato ves čas izredno aktivno sodelovala pri pripravah. Sedaj ima kot nevladna okoljevarstvena organizacija (NGO) skupaj z Mednarodno zvezo za varstvo narave (IUCN) status opazovalke. Predlogi Cipse so bili vedno nekoliko radikalnejši od predlogov vlad alpskih držav. O tem je pred leti na straneh tega glasila (PV 89: 519-520, 1989) obširneje poročal že **Janez Bizjak**.

Alpe kot enotni naravni prostor so zaradi velikih razlik v pravnih ureditvah, v stopnji gospodarskega razvoja, poseljenosti in prometni ureditvi ter zaradi vse bolj ogroženega stanja okolja nujno potrebovale uskladitev različnih gospodarskih interesov z okoljevarstvenimi zahtevami.

Enotna politika varovanja okolja ima naslednje pomembnejše cilje (povzemam po informaciji ministrstva):

- prebivalstvo in kultura se morata ohranjati in razvijati na podlagi kulturne identitete domačega prebivalstva;
- prostorsko načrtovanje je treba izvajati z namenom racionalne rabe prostora in ohranjanja zdravega naravnega okolja;
- varstvo zraka se mora izvajati z drastičnim zmanjševanjem škodljivih emisij na območje Alp in zunaj njega;
- varstvo tal je potrebno doseči z zmanjšanjem količinskega in kvalitativnega poseganja v tla, z uporabo prijaznih kmetijskih in gozdarskih proizvodnih tehnik in preprečevanjem erozij;
- vodno gospodarstvo se mora izražati z ohranjanjem zdravega vodnega sistema s pomočjo

čiščenja vode in okolju prijaznimi posegi pri izrabi vodne energije;

- varstvo in nego naravnega okolja je potrebno zagotoviti z varovanjem narave in krajine, z nego in po potrebi z renaturacijo ekosistemov;
- gorsko kmetijstvo je potrebno razvijati v interesu ohraniti tradicionalnega gospodarjenja v kulturni krajini z okolju sprejemljivimi metodami ob upoštevanju oteženih pogojev gospodarjenja;
- gorsko gozdarstvo je potrebno izvajati v interesu ohranjanja, utrjevanja in obnavljanja gozdnih funkcij;
- turizem in izrabo prostega časa je potrebno razvijati skladno z varstvom okolja in socialnimi zahtevami;
- v prometu je potrebno zmanjšati obremenitve in rizike medalpskega in meddržavnega prometa prek Alp do stopnje, ki bo okolju primerna;
- energetika z namenom proizvodnje, razvoda in rabe energije ob upoštevanju varovanja okolja in ukrepov zmanjševanja porabe energije;
- ravnanje z odpadki z upoštevanjem načela zmanjševanja količine odpadkov in upoštevanjem topografskih, geoloških in klimatskih pogojev alpskega prostora.

Podrobnosti izvajanja sporazuma na posameznih področjih bodo določene v protokolih. Pripravljeni so protokoli o prostorskem načrtovanju, gorskem kmetijstvu, varstvu narave in krajinski negi, prometu ter turizmu in priložnostni aktivnosti. V pripravi so še protokoli o varstvu tal, gorskem gozdu in energiji.

Slovenija je sedaj podpisala samo osnovno konvencijo, besedilo protokolov pa bo verjetno v začetku poletja obremenjevalo poslance v našem parlamentu. Nato lahko pričakujemo naporno usklajevanje mnenj z drugimi državami. Za veljavnost protokolov so potrebne ratifikacije vsaj treh držav.

Kljub temu, da bo verjetno vsaj v začetnem obdobju nemalo težav pri prilagajanju gospodarskih dejavnosti, predvsem turizma, kmetijstva, prometa in energetike, bomo kmalu spoznali prednosti enotnega, koordiniranega nastopa vseh dežel, da bi z naravnimi danostmi dosegli uravnotežen razvoj na območju Alp.

Planinske poti bodo te toplejše dni spet oživele: ali ne bo lepo, ko bomo hodili po enako čistih kot smo zadnje leto? Papirček, ki ga spravimo v nahrbtnik, nam ni v nikakršno breme, vsak papirček na gorskih poteh je tujek v okolju, ki ga vsak takoj opazi. Vzemite na vsak planinski izlet majhno plastično vrečko, v katero boste spravljali odpadke, ki jih boste v dolini odvrgli v zabojnik!